

FÖIÄ ENCICLOPEDICÄ LITERARÄ, *** APARE IN FIECARE LUNÄ DE DOUE-ORI

Prețul abonamentului:	..	PROPRIETAR ȘI REDACTOR:	..	Prețul inserțiunilor:
<i>Pentru Austro-Ungaria</i>	4 corone	IOAN BACIU	* * *	<i>Pentru publicațiile de presă (tot anul 24 nr.) tot după 50 cuvinte cu litere garmand se computa 1 coronă, și cu litere mai gröse duplu.</i>
<i>Pentru România și străinătate</i>	6 franci			

ALESANDRU SZILAȘI.

(Continuare.)

Mult m'am gândit și am meditat asupra acestui cas ne mai pomenit la noi — că ce au putut greși ore preoșimea și chiar preoșimea din tractul protopopesc, al Bistriței încât se nu potă fi sentită de astfelu de aposrofări nemeritate nici chiar atunci când era cuprinsă de durere și întristare pentru pierderea neuitatului și unului lor protopop Alesandru.

În locul acelor muștrări nu era mai potrivit ore un cuvânt de mângâiere! căci *mărgeara cea mai frumoasă și vârtușilor D-deesci e a mângâia pre cei întristați.*¹⁾ Er și-ta scriptură ne dice: *Bucurați-vă cu cei ce se bucura și plângeți cu cei ce plâng.*²⁾

Se admit că oratorul a avut cauza la acesta pentru că *cine fiind muritor va fi fără de maculă?*³⁾ dar și în cazul acesta putea se o face întrun mod mai fin preum o fac acesta și alți oratori prin frase pline de fineță și frumuseță, așa d. e. Ce cuget măreț dar și ce cuget nfricoșat este acesta când se apropie ora ca se moră preotul! ce frică și ce sperare plina de mângâiere! Frică pentru cele ne împlinite sau reu împlinite și sperare de esplată pentru împlinirea unei deregătorii atât de mari cum e și statul preoșesc.⁴⁾

Sau nu era mai cu minte lucru de a ținea o astfel de vorbire cathechisătoare dacă chiar tu cauza și nu putea se lipsescă, într-o conferință preoșescă și nu înaintea poporului și a unui public în mare parte străini

— în greunând prin acesta poziția de luptă a preotului unit față de contrariu bisericeii noastre care poziție și așa este ea destul de grea de suportat?

Nu a aflat oratorul o altă temă mai corespunzătoare în care se li interțasut în legatura cu un adevăr moral și meritele repositului cea ce sar fi cuvenit mai mult?⁵⁾ O predică de înmormântare are se fie scurtă serbătorească și cuprindătoare în care se pot desvolta în legatura cu un adevăr moral și meritele repositului, — și acesta o scie oratorul destul de bine prin urmare nu a avut cauza de a se ocupa cu stipendiile misali.

Misele ce le au preoșii de la poporenii lor se persolvească totdeauna cu cea mai mare conscientiositate și despre aceste e convins și cel ce le dă căci de regulă și cel ce dă missa asistă la rugă pentru de a îngenunchia sub s-tele daruri.

Na fost dar trebuință de a mai osteni minșile ascultătorilor cu combaterea unui viț care de fapt nu există.

Stipendii misali fundationali în tot tractul protopopesc al Bistriței nu sunt de că' 5. unul la biserica din Bistriță și 4 la biserica din Șoimuș despre acăror persolvire nu numai cu conscientiositatea se pote documenta, dar și prin date autentice în fie care an.

Stipendii misali de la Nicula sau din alte părți

¹⁾ Tit Bud cuvântării bisericesci tom I.

²⁾ Rom. 12. 15.

³⁾ Iov. 9.

⁴⁾ Ioan Papin cuvântării funebrale Tom II pag. 310.

⁵⁾ Encyklopädie der katholischen Theologie und ihrer Hilfswissenschaften, von Heinrich Joseph Wetzer, Doctor der Philosophie u. Theologie und ord. Professor der orientalischen Philologie zu Freiburg: und Benedikt Welte Doctor der Theologie und ord. Profesor an der Katolisch-Theologischen Facultät zu Tübingen.

impărțite între preoți prin ordinariat — spre persolvire — în tractul protopopesc al Bsitriței nici când nu s-a dat și nici n-am auzit că se fi fost împărțit cândva vre-un preot cu astfel de intențiuni.

Despre ce stipendii missali a putut vorbi dar oratorul? despre cele ce se împart din străinătate?

Dar nu știe Clarissimul Domn profesor și spiritual că în timpul din urmă, superioritatea noastră bisericească din acesta diecesă a oprit toate isvórele acelea de cari presupune D-sa că ar fi întrebuițate pentru îmbunătățirea stării preoției noastre destul de săracă? — Și pre când în alte diecese la catolici și gr.-cat. chiar episcopii procură stipendii missali și le împart preoților mai săraci spre persolvire, promovând prin acesta binele în două direcțiuni adevărat crescinesci, una pentru mântuirea sufletelor din purgătoriu, alta pentru ajutarea preoților săraci. — Noi cei din diecesa Gherlei nu numai că nu suntem împărțâși de acest favor dar suntem de la acesta chiar și opriți.

Ore nu ar fi cu mult mai bine când Prea Ven. Govern Diecesan însuși ar procura și împărți atâtea stipendii missali de câte s'ar afla trebuința la toți preoții diecesani?

Atunci având posibilitatea de a controla cu seriozitate mersul afacerii nu ar mai putea bănui nime că se comit și abuzuri.

Procurarea astor fel de intențiuni nu e lucru greu căci sunt destule.

Eu însumi cunosc firme în străinătate de unde s-ar putea procura intențiunii *bine plătite* pe lângă învoirea superiorității bisericești — nu numai pentru unul doi ci pentru sute de preoți gr.-cat. atâtea de câte ar avea trebuință spre a le putea persolvi.

Dar dacă superioritatea noastră bisericească nu ne permite, nici eu nici altul nu aducem și ne putând aduce și ne putând primi cea ce ni s'ofersce de și dispunem de destul timp spre a le putea și împlini, ne cade greu când vedem că mai suntem și catechisați și încă de oameni mai tineri ca noi, ne băgând în samă cuvintele s-tei scripturi. Pe bătrân nu-l înfrunta c'îl mângăie ca pre un părinte¹⁾ cumuna bătrânețelor este ispitirea de multe (științe) și mărirea lor frica Domnului.²⁾

În multă vreme este înțelepciunea őr în multă vieță este știința³⁾.

Atâta referitoriu la temă.

Ce se ține de predare cu toate că nici spațiul nuni permite și nici nu mia trecut prin minte de a face critica asupra unui tiner ce de alt cum promite a deveni cu timp un orator bun bisericesc, totuși dacă am început înăi permit de ai face unele observări.

Gesticulările prea esagerate, stringerea mâinei ce prea

multă asemenare are cu amenințarea pumnului detrage mult din efectul unei predici. — Gesticularea cu mâna strinsă în forma pumnului nici pre bina nu prea are loc necum pe amvon. Și de și oratorul a vorbit cu mult foc ca fiu de grănițeriu și tiner invăpăiat pentru adevărul credinței și divinitatea bisericei catolice totuși nu trebuie să uite că aici nu e fiul lui Marte ci ostașul lui Christos — și nu poate cuceri inimile credincioșilor gesticulând cu pumnul ci numai prin atragere cu spiritul blândetei după esemplul lui Isus.

Servului Domnului nu-i se cuvine să se sfădească ci blând se fie cătră toți învătătoriu nu iute.⁴⁾

Oratorul trebuie să țină cont și de unele reguli, declamatorice p. c.⁵⁾ voce sonoră, expresiune corectă, modularea vocii cu intonarea esactă și gesticulațiune potrivită cu ideile și simțemintele ce vrea să exprime.

În fine trag atențiunea oratorului asupra unei datini ce se practică la astfel de ocașuni, aceea de a lua remas bun — a lua ertăciuni — și de la Episcopul ca cap al Diecesei, capitlu și preoțimea tractuală, precum se vede acesta la mai mulți autori de predici funebrale⁶⁾ Ceea ce și aici nu ar fi trebuit să rămână cu atât mai virtos ca repositul protopop Alesandru au fost un subaltern foarte credincios al episcopului seu despre care nu întrelasa nici o ocașune bine venită de a nu-l aminti și vorbi cu respect ca de persona cea mai înaltă a diecesei. Altcum după dea s-tei scripturi⁷⁾. Nu este om drept pre pământ carele se facă bine și se nu se greșescă.

Dupa finirea cuvântării bisericesci Sp. D. Advocat Dr. Gavril Tripon în numele inteligenței române din Bistriță, cu vócea-i oratorica a luat adio de la repositul în termeni forte simțitori, storcând prin vorbirea sa pătrundătoare și adânc mișcatore — lacrimi din ochii ascultătorilor.

Dr. Dr. Gavril Tripon e recunoscut în ținutul acesta de mare orator și a dovedito acesta și acum cand publicul ce de și era deja obosit de ascultarea unei predici foarte lungi, cuvântarea D-stale a ascultat'o cu un viu interes.

Conductul funebru de la biserica până la cimiteriu.

Conductul funebru de la biserica până la cimiteriu a fost grandios, ordinea a fost tot ca mai naitne cu aceea deosebite că acuma a ocupat loc între renduri și musica militară. — Atata mulțime de popor cât a fost aici rar s'a mai vedut adunat cândva la vre-o înmormântare, în Bistriță.

(Va urma.)

¹⁾ Tim. 2. 14.

²⁾ Enciclopedia ro. Tom. II p. 115—543.

³⁾ Preotul rom. anul 1889 p. 137. Predicatorul săteanului ed. din 1878 pag. 227—259.

⁴⁾ Eccl. 7. 21.

¹⁾ I. Tim. 55.

²⁾ Is. Sir. 25. 8

³⁾ Iov. 12. 13.

Unei Femei.

„Sum frumoasă“ — așa dici pote
Și astfel am tot, ce ar fi 'nstare
A putea din fire a scote
Tineri cu gândiri bizare.

— Ei dar grigi la așa ispite
Că nici tu nu esci fee
Ș'apoi ține bine'n mînte:
„Femea-i numai femea.“

Ioan Turdean.

Micul lingăreț.

Caprițiu

— Comedie într-un act de Alfred de Musset

(Urmare)

Charigny: Mărturisesc că teai tradat?

M. de Lery: Nu.

Charigny: Mă rog.

M. de Lery: Acesta nu folosește.

Charigny: Te conjur!

M. de Lery: Rogă-mă în genunchi, atunci îți spun.

Charigny: În genunchi? Cu totă plăcerea.

M. de Lery: No dară se vedem.

Charigny: Serios? (Se aruncă în genunchi râdind).

M. de Lery: (în ton magistratual): Acesta poziție-mi place, îți șede de minune — cu toate aceste-ți sfătuiesc să te redici pentru că foarte m'ar scote din sărite.

Charigny: Prin urmare (după ce s'a rădăcat) nice numi-vei spune nimica, așa e?

M. de Lery: La D-ta e punga cea vînată?

Charigny: Nu știu, cred că da.

M. de Lery: Așa cred și eu că da. Dămi-o mie și eu-ți voi spune al căreia lucru de mână e cealaltă?...

Charigny: D-ta așa dară știi?

M. de Lery: Da, știu!

Charigny: E femea?

M. de Lery: Dacă ar' fi bărbat nu aș înțelege...

Charigny: Vreau să dic frumoasă femea e?

M. de Lery: În ochii D-tale e una dintre cele mai frumoase femei ale parizului. —

Charigny: Blondă sau vînată?

M. de Lery: Vînată. —

Charigny: Cu ce felu de litere i se începe numele?

M. de Lery: Apoi nu stai pre târg? Dămi încoco punga M-meii de Blainvillet.

Charigny: E mică înaltă?

M. de Lery: Adă încoco pungulița.

Charigny: Numai de ea spunem, că are pîciore mici?

M. de Lery: Punga sau viața.

Charigny: Mi spui numele dacă-ți dau punga?

M. de Lery: Îți spun.

Charigny: (scote pungulița cea vînată). Pre cuvîntul de onore?

M. de Lery: Pre cuvîntul meu de onore!

Charigny: (Se vede șovăind: M-ma de Lery ține palma; deodată se aședă lângă ea și cu voia bună-i dice): Se vorbim despre caprițiu. D-ta așa dară concedi că o femea poate să aibă capriția.

M. de Lery: Și d-ta încă mai întreb?

Chavigny: Pardon, dar se poate întâmpla, că un bărbat căsătorit se vorbește în 2 moduri, ba până la un anumit punct să-și lucreze în 2 moduri.

M. de Lery: Târgul d-l meu? nu va fi din el nimica? Eu am crezut că neam înțeles.

Chavigny: Bărbatul căsătorit tot bărbat rămâne; viața de familie nu-i schimbă natura: înse câte odată îl constringe ca se joce un anumit rol și cuvintele și le măsoară după acela. — Și în viața de totte zilele nu se recere altă știință, decât se te scîi acomoda când vorbești cu cineva: vorbești cătră om cum este el în realitate sau vorbești cătră omul convențional; cătră acela precum se vede.

M. de Lery: Team înțeles; acesta e o alegere liberă, însă în atare cas cum se va legitima omul?

Chavigny: Așa cred că un om de spirit ușor și curând să va scîi afla!

M. de Lery: Așa dară D-ta numai ești curios să cunoști acel nume interesant? Te rog dă-mi odată acea pungă.

Chavigny: O femeie de spirit pentru pildă, — o femeie de spirit va scîi atata, — așa cred nu pote greși în judecarea adevăratelor caractere ale omenilor! La prima privire trebuie se vada...

M. de Lery: Apoi în adevăr voești se țină punga?

Chavigny: Așa se vede că D-ta puni mare pond pe acea. O femeie de spirit așa cred că trebuie se scîie alege între bărbatul seu și între alt bărbat. Dar cum ești D-ta peptenată? Mai înainte perul-ți era împodobit cu flori.

M. de Lery: D'a însă mia fost pus greutate: așa sum mai ușor. Oh! D-șeule! cum mis'a desfremajat perul de o parte. (Se scolă și-și ordineză perul înaintea unei oglinzi).

Chavigny: D-ta ai cea mai frumoasă talie între totte femeile din lume. O atare femeie de spirit ca D-ta...

M. de Lery: O atare femeie de spirit ca mine se dă dracului când are de lucru cu un bărbat așa de spirit ca D-ta.

Chavigny: Acea nici odată nu-o împedecă. Eu sum un drac destul de bun.

M. de Lery: Inse nu pentru mine, cu cel puțin așa sperez.

Chavigny: Acea e împede, că pentru acea nu, pentru că-mi stă în cale orecine.

M. de Lery: Ce voești se dîci prin acesta?

Chavigny: Acea că dacă eu nu-ți plac, provine de acolo, că este orecine, care me opresce că se seti pot plăcea.

M. de Lery: D-ta te ai exprimat destul de modest și nebul, inse greșesci; mie nimene nu-mi place și eu nimerii nu voese ca să-i plac.

Chavigny: În etatea D-tale și ea astfel de ochi, acea nu ți va succede.

M. de Lery: Și totuși, acesta e curatul adevăr.

Chavigny: Dacă aș putea crede, atunci s'ar nasce în mine o părere forte rea despre bărbați.

M. de Lery: Te pot convinge ușor. Astfel de vanitate este în mine, carea nu suferă stăpân preste mine.

Chavigny: Nu ai putea suferi un serv?

M. de Lery: Aș? Ori serv ori donn, D-voastră totdeauna sunteți tiranți.

Chavigny: (să rădica): Acesta e drept și-ți mărturisesc că într-o privință totdeauna am urât purtarea bărbaților. Nu scîiu de unde au acea idea fixă, că totdeauna voese se impuse ce ce are cu urmare, că se fac urgisiti.

M. de Lery: O crești D-ta acesta sincer?

Chavigny: Forte sincer; nu pot pricepe de fel cum 'și pote cineva în tipul, că dacă astăzi a plăcut cuiva, mâne se aibă dreptul a abusa de succesul seu?!

M. de Lery: Și totuși acesta este capitalul cel din tîiu din istoria lumii?

Chavigny: Da, și dacă bărbații în privința acesta ar avea mintea la loc, femeile nu ar fi așa ușoratece.

M. de Lery: Se pote. În timpul de acum relațiunile de amor trebuie se să sfârșescă cu căsătoria sau mai corect se se continue în căsătorie, și când e vorba de cununie merită să vorbești despre acea.

Chavigny: D-ta de o mie de ori ai drept; și spunem pentru ce este acesta așa? Pentru ce atata comedie și așa de puțină sinceritate? O femeie frumoasă când să increde pre sine

unui jentleman se nu scîie face deosebire între acela și între altii Numai hăbăuci să fie pre lume?

M. de Lery: În cazul de față acesta e o întrebare la loc.

Chavigny: Inse eu presupun, că din întâmplare se afla și astfel de bărbați, cari nu sunt de o părere cu hăbăucii în privința acesta; și presupun, ca se oferesce ocaziune când Omul nu pote se fie sincer fără nici un pericul, fără eugetele rezervate și fără nici o temă de ceva indisprețuire. (Scutură mâna M-meii de Lery) Si mai presupun și acea, că astfel de bărbați astfel ar dîce cătră o atare femeie: Suntem numai noi de noi. D-ta ești tinera și frumoasă și eu scîiu se-ți apretiez în de ajuns mintea și inima D-tale. O mie de pedecă ne stau în cale, o mie de speranțe ne acceptă dacă mâne vom proba se ne întâlnim iarăși. Superbia D-tale nu suferă jugul și isteținea D-tale nu pote suporta lanțuri. Nu te teme însă nici de una nici de alta. Nu poftesc dela D-ta nice întâlnire, nici promisiuni obligătoare și nici un sacrificiu: tot ce dorese se reduce la un zimbet de pre buzele D-tale de rose și o privire din ochii frumoși. Zimbescem până este ușa încuiată; libertatea D-tale e afară, o afli iarăși îndată ce părăsesci această casă: cea ce-ți oferesce nu e plăcere fără de amor, amor fără durere și fără amarațiune. Acest caprițiu, fiindea de el a fost vorba, nu e un caprițiu rob al simțirilor, ci un caprițiu al inimii, pre care-l nasce momentul și a căru amintire e vecinică.

M. de Lery: Mai adineauri ai vorbit despre comedie; așa se vede că dânduse ocaziunea și D-ta joci o comedie și încă o comedie periculoasă. Mai înainte de ce aș răspunde la cele ce ai dîs, miar plăcea se fac un caprițiu. Așa cred că acesta e momentul cel mai potrivit, fiind că D-ta chiar cu capriții te ocupi. Este aci o carte de joc?

Chavigny: Este și jocul mesei. Ce vrei cu ea?

M. de Lery: Adă-o incoce. Am o idee și D-ta vei fi silii se concedi deca nu voești se vini în contradicere cu D-ta însuși. (Scote o carte de joc.) No dară Conte spune e roșie sau neagră cartea acesta?

Chavigny: Nu mi ai putea spune, care va fi câștigul?

M. de Lery: Câștigătorul pote alege liber.

Chavigny: Fie. Așa dară: roșu.

M. de Lery: Valet de pigre: D-ta ai perdit dara incoce pungulița cea vînată.

Chavigny: Bucuros, cu totă inima, inse rețin pre cea roșie, și fiind că pre colorea cea roșie am perdit, nice odată nu voiu face imputări pentru acea, pentru că tot așa de bine scîiu ca și D-ta, al căreia lucrul de mână e.

M. de Lery: E mică sau mare acea mână?

Chavigny: Dulce, și fină și ca mătasa.

M. de Lery: Li concedi ca se-ți satisfacă aprinsa D-tale jalusie? (Aruncă pungulița cea vînată în foc.)

Chavigny: Ernestino te iubese.

M. de Lery: (Privesce cum se face cenușă pungulița. După aceea merge cu gingășie la Chavigny:) Așa dară nu iubesci pre M-ma de Blainvillet?

Chavigny: D-șeul meu! Niciodată nu am iubito...

M. de Lery: D-le Chavigny.

Chavigny: Dară cine ția putut spune D-tale că eu am eugetat la acea femeie? Oh nu ei am se me rog pentru un moment de fericire; și nu ea va fi acea, carea mi-l va oferi!

M. de Lery: Nice eu D-le Chavigny! D-ta mi ai adus mie un mic sacrificiu acesta a fost forte frumos dela D-ta; inse eu nu voese se te las înrătăcire: pungulița cea roșie nu e lucrul mânilor mele!

Chavigny: Se fie cu putință? Dară a cui e?

M. de Lery: Acea e o mână mai frumoasă ca a mea. Te rog fă-mi plăcerea și eugetă un moment și deslêga această înigmă D-ta cât se pote de deschis și în o formă forte dîmna de iubire, mi ai declarat că me iubesci: ai în genuchiat înaintea mea și eu te-am făcut atent că pre padiment nu este tapiserie am cerut punga D-tale cea vînată și D-ta mi ai concess că să-o arunc în foc. Acum spunem cine sum eu ca se merit tôte; aceste? Ce estraordinariu afli la mine? E drept că sum tinera și nu sum urită, și e adevărat și acea, că picidrele-mi sunt mici; inse fine acesta nu e un lucru atât de rar. Dacă vom documenta reciproc, că eu sum o cochetă ăr D-ta un bărbat ușuratic, numai pentru acea că e meșul noptii și noi suntem numai noi amândoi asta ar fi o ispravă de luptă dîmna de

laudă, carea o putem însemna memoriei noastre! Inse acum așa cred că a fost destul, așa e? Și aceea, ce mie mi-ai dat ridind și încă nice nu ți-a părut rău după ea; acel ne însemnat sacrificiu pre care lai adus unui caprițiu și mai ne însemnat, l-ai denegat unicei femei, carea te iubesc, unicei femei pre carea o iubesci! (Se aude zuretură de trăsură.)

Charigny: Inse Domnă cine ți-a comunicat-o D-tale?

M. de Lery: Vorbesc mai încet D-le pentru că Matilda s'a reîntors și acesta trăsură este pentru mine aici. Nu am timp ca să-ți țin predicatie de moralitate. D-ta ai inimă și aceea-și va face datorința. Dacă vre-odată vei vedea că Matildei sunt ochii roșii ștergeți lacrimile cu acesta punguliță pre carea ea o va recunoaște, pentru că brava bună și credincioasă D-tale soție a lucrat la ea 2 săptămâni: Adieu! Acum poți că ești

mănios pre mine, mâne inse vei simți prelinie față de mine, și crede-mă că mai mult valorează aceea de cât un caprițiu. Inse dacă cu orî ce preț v-ai este caprițiu, eta aici e Matilda: cu acest caprițiu poți câștiga cel puțin o seră plăcută. Așa cred că ea va da uitărei pre celalalt caprițiu, pre care nul va ști nimenea, nice chiar Matilda. (Intră Matilda. M-ma de Lery merge înainte ei și o sărută.)

Charigny: (Le prîmesce pre amândouă merge la ele, ia podoba de flori de pre capul Matildei și o redă Madamei de Lery): Pardonăți Domnă, D-ta vei ști și eu nice odată nu voi uita, că: preotul tiner ține cea mai bună predicatie!

(Cortina cade.)

G. Nistor.

(Fine)

O muntă fărâncusă.

A m i c i i !

— Novela —

Ambii își aveau diplomele în businar și erau aplicați ca practicanți la spitalul comitatens din A...

Erau prelini din pruncie și se iubeau ca doi frați.

Pre ce aveau să împărțeau, nu cumva unul se aibă mai mult ca celalalt.

Vestimente încă își făceau într'o formă. Cuartirul și-l aveau într'o casă în colțul strădei „Iancu Huniad.“

Din odaia unuia se deschidea intraceluialalt. Sara când se culcau ușa ce despărțea odaile lor, o lăsa deschisă, ca și din pat să potă vorbi unu cu altu. Secret între ei nu era; er de bine ce trăiau, voia unuia, celalalt nu călea.

La balul tinerimei universitare și-o făcut cunoscință cu domnișora Elvira, unica fată a protomedicului comitatens, care era cea mai frumoasă între toate fetele din acel oraș.

Ambii se îndrăgostiră de ea, par'că sortea nici în tr'asta n'a vrut să-i separeze.

În cuadrilul prim i'a decherat amor Romul er în al doilea Traian.

Intr'o toură în care a dansat cu amândoi, și unul și altul o întrebă de pot spera la iubirea ei?

Fata pironinduși ochii în luciul salei tăcu, căci nu se scia decide pre care să-l mai iubescă, de vreme ce, ambii erau ca

frații cei din poveste, o formă de frumoși și plăcuți și întru nimic mai de preferit unu ca celalalt.

În cealaltă ziua colportorul le înmană o epistolă carea era adresată amândurora.

Ei se preumblau în coridorul etagiului al doilea al spitalului.

Romul o desfăcu și începu a ceii ca să audă și amicul său:

Am probat să aleg și ca să pot mi-am întrebat inima și mintea, dar ele mă încureară mai nebunse de cum era nodul gordian, și-așa, la o decidere din parte-mi nu vă puteți ascepta. De nu m'a-ți fi cerut amândoi, al unuia aș fi se fiu al a celuiia care mar fi cerut. Dacă dintre doi unul ar absta dela propusul său, celui constatant cu totă plăcerea i'ași fi soție.

„Elvira.“

Cei doi tineri după ce siură conținutul epistolei se priviră ca doi leopardi, cari vreau să-să sfașiă pentru'o pradă la care unul nu-și pote forma mai mult drept ca celalalt, și din prietenii ce fură, din acest ceas deveniră cei mai neîmpăcați.

— Scii ce Traiane, încep Romul; noi de ađi înainte nu

mai suntem cei cari am fost. Ne cunoștem cu mult mai bine de cât că despre asta se ne îndoim. Pre Elvira o iubesc și tu și (apăsând cuvântul) o iubesc și eu. Amândurora însă nu pote să fie; căci sau va fi a mea și atunci a ta nu va fi, sau a ta și atunci nu va putea să fie a mea. A mea, care numai se o pot numi a mea buciuro abdic și de partea ce-mi compete din fericierea vieții celei de vecinicie!

Dacă sörtea vrea să-și ridi în punut de pretinția noastră de până aici, fiă, căci și-așa dintre noi doi cu ea numai unul putem fi fericit, acela, pre care il va preferi sörtea; cel nefericit după a mea părere ar fi mai bine se möră, ca nu cumva pizma că-și va vedea adversarul fericit, să-l facă în negurösa-i desnedăjduire să-și blesteme mama care la născut și să se sinucidă.

— Să möră, resjunsă Traian, căci unul ca acela numai de mörte e vrednic.

În sufletele lor inceptu a se lupta speranța cu desnedăjduirea, căci nici unul nu era asigurat din partea sorții că norocul va fi pe partea lui.

Încă în după ameația zilei aceleia dintr'o urnă învilită în catifea nöră Romul trasă o bilă nöră. De nu-și putea reculege puterile care în, minutul acela erau se-l părăsescă, era se cadă la pământ, dar s'a întărit în fire, ca se nu-și arete slăbăciunea în naintea adversariului seu, care vedinduse preferit de sorte, respirând ușor, luă o hârtie pre carei-o întinsă ca să-o subserie.

El o subscrisă. Își subscrisă sentința de mörte căci în acea hârtie să deobligă pre cuvânt de onöre că preste un an de zile să nu mai fie între cei vii.

Traian o luă și o închise într'un scrin al mesei lui de scris.

Romul cu trenul dela meșul noptit a părăsit orașul, fără ca să avizeze pre cineva că unde să duce, Traian după ce rămasă singur își strămută cuartirul în strada „Alesanru cel Mare“ într'o casă vis-a-vi cu a protomedicului.

II.

Era o zi frumoasă de vară. Pre stradele orașului Z... de arșița cea mare nu umbla nime.

Preste zi orașul era asemenea unui cimiter, tăcut și liniscit, căci numai înainte de 9 dimineța și dela șesă încolo spre sară vedea omenii prin el. Să aușeau clopotele dela biserica cea românească, și glasul răgușit al cantorului, care petrece la gropă rămășițele pămîntesci ale unui copil nevinovat.

În grădina claustrului călugărilor misericordianii preumblându-se printr'o alee, să rugă dintr'o carte un călugăr vesced la față ca un crin ofelit. Tot la 10—15 pași să punea ca să șadă aci pre una, aci pre alta din lațiile cari erau înșirate pre marginea alei, căci de slab ce era abia își tărăia piciorole.

Cugetam adă dimineța că voi fi mai tare ca eră, dar m'am înșelat, căci în loc să-mă întărească, pre minut ce merge slăbesc tot mai mult, și se unuă mi să pare ca și când ai fi mai rumen la față de cum ai fost eră, și și se acela:

— Sănătatea o câștigăm cu mult mai greu de cum o perdem, mie unuia mi să pare ca și când ai fi mai rumen la față de cum ai fost eră, și și se acela:

— Ți să pare numai; m'am obosit făcând acesti puținii pași și de acea roșăta ce mise vede în obraji.

— Să pote; ci ori cum să fie. proșpiteză mai bine ca eră, și de nu te veș strămuta în spre mai rău, în scurtă vreme te veș reinsănătoșă deplin.

— Nu știu; n'am speranță, de vreme ce mă usc umblând pre piciorole.

— Ți se pare numai, dar nu-ți așa, noi care te vedem, mai bine observăm schimbarea ta înspre mai bine, il mângăie acela.

— Imi pare că ai fost în oraș, ce vestei pre acolo? de slab ce mă simțesc nici jurnalele de adă nu le-am cetit.

— Nimic nou, căci suntem doră în sezonul crastaveșilor.

Orășenii cari numai au avut modru, au părăsit orașul; unii petrec la țară, alții prin vii, er cei cu dare de mână mai bună pre la scaldă.

Asta am știut-o fără ca să mi-o spui, căci asta e așa it fie care an pre acest timp. Alt ceva nu ști?

— Ba da, preotul gr. catolic adă a avut a treia înmormentare în anul acesta.

— Tu și aceste le poți ținea în evidență? fericit om! Pre cine a înmormentat?

— Pe unicul băiet al medicului nou ales.

— Ce Orașul are medic nou?

— Da: nici nu ști, adă e săptămâna de când s'a mutat aici.

Cum il chiamă?

Nu știu, resjunsă întrebatul, are nime ca francezii.

— Bolnavul la observarea asta naiva a tinărului seu în Christos frate inceptu a r. de, dar atunci il apucă o tusa atât de vehementă că-i eși clăbucă sângele din gură.

— Vești asta mă va băga în pământ; de mă mai apucă odată, mor, și se el abia gâfăind, după ce il lăsă tusa.

— N'ar trebui să vorbesc așa de aspru, că pote că de aceea te infundă tusa.

— Tota draga diuică am fost singurel, cu nime n'an schimbat nici un cuvânt până acum ce vorbesc cu tine, și dacă nici să vorbesc nu voiu putea, la ce să trăsesc?

Nici acest privilegiu să nu-l am în viața asta? De tot m'a despoiat sörtea, dacă nici să vorbesc nu m'a lăsa, la frumsetele naturei pentru mine? La ce răsăritul și apusul măiestos în frumseta lui a sorelui? La ce parfumul dragălașelor flor mirositoare? La ce... la ce... viața? Dicend aceste cuvinte suspină atât de dureros încât il apucă o tusa cu mult mai turbată ca cea de mai înainte, er când il năpădi sângele prin gură, cădu la pământ ca și cum ar fi murit.

Călugărul care fu lângă el să încercă să-l ridice dar n-putu. Strigă pre un alt călugăr care să primbla prin curtea claustrului și cu ajutorul aceluia il duseră în odaia lui. Aici il culcară într'un pat, îi deteră îngrijirile necesare, și unul dintre ei eși să cheme medicul claustrului.

Acela nu era acasă, ci era dus la un morbos în provincie. Guardianul trimisă după medicul orașului.

III.

Zace de mult? întrebă medicul de călugărul Canut care veghia la patul bolnavului.

— E bolnav de când il cunosc; rău de tot i s'a făcut însă înainte cu jumătate de oră, resjunsă el.

— Medicul, îi cercă pulsul, îi ascultă plămuni, și baterea inimii și spre marea lui suprindere, sub umărul stâng îi află o rană, care numai pre jumătate era vindecată.

Pipăindu-o, bolnavul în durerea lui strigă pre românește (căci claustrul era unguresc și unguresce și germănesce vorbia în el); Dumneșeu meu, Dumneșeu meu, nu mă lăsa!

Medicul care încă era român că atăta de mult sufere? Mult... mult resjunsă el abia aușindu-i-se vorbele; rana acesta mă va duce în morment.

Medicul să uită la el compătimitor și după-ce îi dete nisce picuri întăritori il întrebă, că de mult o are?

— De mult de vre-o 15 ani.

— Te-a înțepat dora cineva?

— Ba.

— Eu cum ved nui rană naturală.

— Nu, resjunsă bolnavul suspinând.

Medicul adresându-se cătră celalalt călugăr il rugă ca să dispună se i să aducă puțină apă caldică într'un lavor. Călugărul să depărta.

(Va urma)

Antoniou Popp.

DE ALE POPORULUI.

-0-

Mândruța.

— Baladă pop. Com. de: Theodor A. Bogdan inv. în Bistrița.

Colo jos pe cea cărare
Mere un finerel călare
Lângă el cu-o față mare,
Voinicul doine doinea
Mandra cânta și plângea:
„Bate dămnice ce îi bate,
Bate nămurile toate
Căți vin din străinătate
Cu gând de făcut păcate,
Cu gând se ne sărăcească
Cu gând se ne stăpănescă.”

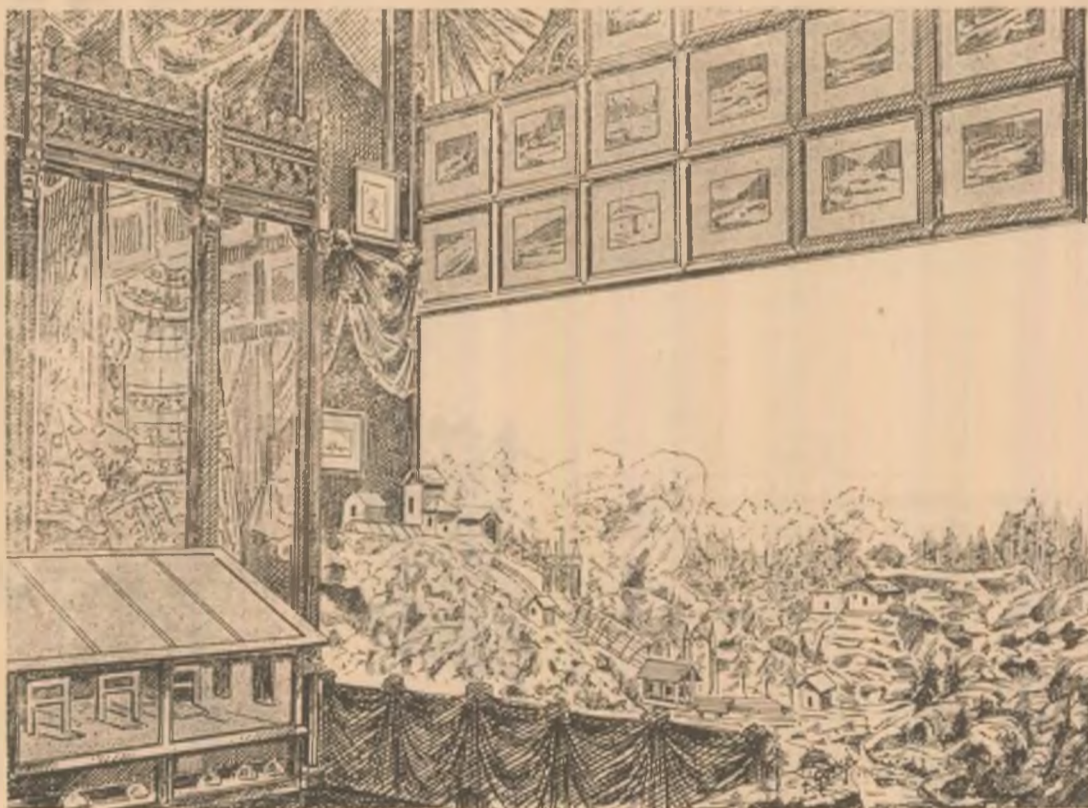
Voinicul din graiu graia:
„Nu fi mândră supărată
Că n'o venit lumea totă.
Lumea întrăgă de-ar veni
Nu te teme că-i peri,
C'avem ficiori finerei
Poți intra prin stânci cu ei,
Și-avem fete tinerele
Poți intra prin stânci cu ele.”

Foie verde floricea
Mândruța din graiu graia:
„Mei badiță, bade drag
Am avut draguț în sat.
D'auđit'am auđit
Că păgănit mi-o venit —
Io tare m'am supărat
Și-am mers la birau 'n sat.
Ca se 'l serie 'n cătănie

Să-'și apere-alui moșie;
Dar el reu s'o supărat
Rămas bun nu șo luat;
Er' acum cătră sferșit
Doru de el mio venit,
Că mi drag ca l'am iubit,
De se 'ntimplă să'l găsesse
Lângă el mă înrolez
Lângă el se cătanese.”

„Tu mândrută, ruja plină
Tare 'n mână, tare 'n inimă,
Cred că reu ti supera
Dacă cumva mi afla
Că dragutul teu iubit
Asta sara o murit,
De glonțu streinului
De plumbu păgănitului!

Mândruța din graiu graia:
„De loc nu m'am supărat
C'o murit de turer pușcat,
Că de cât se șadă-acasă
Mai bine pușcat prin ăse.
Căci nu-i om cine se ține
Făr' cel ce se lupta btne.
Cum merea cum ajungea
La cătănie se 'nseria.
Pușcuțe multe-'mi rupea
De peptul păgănitului
De capul streinului.

CRONICA.

Tinerimea română academică din Bistriță și jur, își va ținea unica petrecere de vară Sâmbătă la 29 Iunie st. nou 1901 în frunsoasa sală a hotelului „Regele Ungariei” din Bistriță. Inceputul precis la 8 ore seara.

Petrecerea Inteligenței române din jurul Lechinței se va aranja Duminică la 14 Iuliu st. n. 1901. în „Hotelul Opidan” din Lechința-săsească. Inceputul la 6 ore seara.

Nu te juca cu — avocatul. Un om a fost condamnat de curând să plătească 500 cor. într'un proces, sub amenințare de esecție. A făcut cum a putut 500 cor. și le-a trimis avocatului protivnicului său. Cum era însă iute la fire, pe mandat a scris și vorbele: „Aci îți trimit 500 cor., cumpără pe ele ștreng”. Avocatul a cumpărat ștrenguri (funi) și le-a trimis celui cu pricina, scriindu-i totodată: „Cu plăcere îți fac serviciul cerut, cumpărându-ți ștrengurile dorite pentru cele 500 cor., ce mi-ai trimis. Totodată te provoc. ca în timp de 24 de ore să-mi trimiți cele 500 cor., altminterenea sunt silit să scot esecția pe capul d-tale”

O doică fericită. Regina Italiei a născut în pace o fetiță sănătosă. Doica alăsa de medicul carea se lăpteze pe acesta fetiță e o țărăncă frumoasă ce se numește Maddalena Cinti.

Ea pe lângă că primesce într'agă întreținerea regescă de la curte, capătă lunar 150 lire (lei) plată și câte un dar de 10.000 lire, când îi va eși princesei primul dinte, când va face primul paș și când va rosti primul cuvânt. Afară de aceea va primi la înțarcare 16.000 lire și până la finea vieții o pensie anuală de 1200 lire.

Principele Nichita scriitor. Intrarea în cariera literară principele Nichita al Muntenegrului și-a făcut-o cu drama „Impărătoasa Balcanilor.” Acum el lucrează la un mare roman istoric din epoca ducelui Stefan, guvernatorul Herțegovinei. Romanul va conține istoria acestui duce și în același timp istoria familiei Cernovici, creatorea Muntenegrului de azi.

Decorarea prințului Mirco. Regele Italiei a conferit Colonelului Anunciadei Prințului Mirco al Muntenegrului.

Pictorul Adolf Müller, care a murit în Roma, a lăsat pentru scopuri filantropice un milion de marce.

Căsătorie pe fonograf. Ce iute își va cuceri renume pe terenul căsătoriilor orașul Brighampton! Un tinăr de bună speranță din munitul oraș și-a pus groza de a se căsători — obișnuită în zilele noastre — adacta și s'a decis repede să se lege în zalele Hymenului. Fiindcă grabă avu mare și alăsa inimii zăcea bolnavă de difteritis, și nu aflau preot care să se ospună primejdiei se mergă în casa bolnavei, inventiosul și curajosul mire a venit la o idee splendidă. Și-a luat un fonograf, l-a instalat înaintea preotului și acesta a rostit în el tot serviciul și binecuvântarea preotească. Mirele își pachetează grăbit mașinaria, o ia de-asubsuoră și nu s'a oprit până la alăsa inimii, unde la ceremonialul eșit din fonograf și-au jurat credință eternă înaintea lumii și a lui Dumnezeu.

Caritatea. La administrațiunea averilor bisericesci din Șoimuș a mai încurs pentru fondul „Caritatea” următoarele sume:

M. Crăciun, Buduș	Corone: - .20
P. Selegean, Șieu	„ - .20
St. Csomoș, Petriș	„ - .32
S. Șuteu, Bêrla	„ .24
M. Csizmadia, Șieu	„ .20
Suma	1.16

Aducând mulțămintă celor ce a contribuit cu obolul lor rugăm pre toți cei ce se interesează și le zace la inimă sortea poporului nostru, să binevoiască a contribui cât de cu puțin pentru acest scop salutar. Din sumele încurse la fondul „Caritatea” în fie care an în Duminica înainte de postul Sântei-mării se vor distribui:

- 50% fondului de ajutorare.
- 20% ajutoriu bisericilor mai sărace.
- 20% „ școlilor mai sărace.
- 2% „ bisericeii din Șoimuș.
- 2% „ școlii din Șoimuș.

f) 1% o fondului caselor parohiale din Șoimuș.

g) 5% o spese și remunerațiunii de Administrație.

Vasile Baci,
curator prim bisericesc.

Gâcitură de șach.

de: I Nița Pop.

	rec	e	chi	ca	
a-	ei	dó-	ne-	ces-	o-
ne	pli-	tu-	și	ră	ric,
mari	dêne	saț	lu-	din	nu-
și	pa-	ne	mi-	me	fă-
	și	chi-	timi	nați.	

Deslegări de gâcături.

Deslegarea gâciturii de șach din nr. 10 de „Sili.”

Infrunđitau erăși plopi,
Umblă Amanți câte doi
Dar eu nu pot să te apropii
Să mai fim er amândoi
În a dragostei beție
Să cădem ca în alte vremi!
Eu manică să'ți dic ție
Puiule tu se me chemi
Și se stăm cuprinși întruna
Sara jos sub lilierei
Se ne vadă prin crengi luna
Preste mine cum te pleci
Gura ta cum se usucă
Cum tot tremuți și cum plângi
Cum te întreb ce ai mămuică?
Și cum tac și cum me stringi
Infrunđitau erăși plopi
Umblă Amanți câte doi!

A deslegato bine Domnele și Domnișorele: Cornelia Cava, Moldova-noua; Regina Banciniu, Mariți P. Papiu, Sas-Nireș; Hortensia Popoviciu, Cila; Maria Peri, Barra; precum și domni: Ianeu Tomoiagă teolog, Cernăuți, Nicolau Coroin Ponoreanu în Ponorel, Aurel P. Papiu, Sas-Nireș.

POSTA * * *

* * * REDACȚIUNEI.

N-rul următoriu se va trimite numai celor ce a solvit ev. Ilustrată pe întreg anul 1901 prin urmare restanțierii și cei ce nu-și vor renoi abonamentele nu au de al aseptă.